

N. 6099 : 1-10.
ACC. N:R.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: August Odgren

Härad: Frosta

Adress: Hägeröd Låberöd

Socken: Hägeröd

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Var a°
H. 6. 13.

Uppteckningen rör sig om Fyrkogrim - Fyrkeå
o härstammar från vad jag i minnet
framdragit, an de händelser som jag i
min barndom o senare lärt mig
berättas, o härstammar till en pojke
från en gammal för många år sen, avlidet
Fyrkeåskärlare i Höör vid namn
F. Schmidt, angående det berättade från
Hörs Fyrkeå m.m.

Det som inträffad med den kunden som
synes vid Höllarids Fyrkeå är också hämtad
upp ur minnets fatabur o berättad av en
olmbro till mig, även han död

Skriv endast på denna sida!

10 sid.

6099

H. C. 13. pr 1. Att kyrkan står under skydd
av något högre asynligt väsen, tror nog
många människor än i dag, en viss vörd-
nad plägar många än i dag ha, så snart
en kyrkogård beträdes, i allmänhet
anses kyrkan stå under beskydd av någon
högre makt i vad form eller tillvaro. Har
inte alla klart för sig, fast det skall vara
ett övernaturligt väsen. Jag har hört
berättas av en gammal numera för många
år sen avlidet kyrkovaktmästare från
Hörö vid namn F. Schmidt, att han vid
ett tillfälle, då han en natt skötte
om eldningen i kyrkan, syntes sig vid
midnattstid först höra ett oväntligt sus i
kyrkan och skenad uppe i ett av valven i
form av en dugg som drog bort mot koret

Skriv endast på denna sida!

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. C. 13

2) För att sedan spårlost försvinna, vad det kunde vara för något visste han ej. Att han vid flera tillfällen såg skepnader i form av en svart hund, eller skuggor som röde sig på kyrkogården sålades han ofta om, ett bantligt namn på ett dylikt väsen var ofta *Kyrkovarg* eller *Kyrkoulv*. *Kyrkevar*.

3. Att skepnaden varicxrade ofta men mest förde kam djurskepnad, ibland dock såv en människa i vit klädnad jag minns från min barndom en berättelse som jag här skall återgeva om vad jag ännu har i minnet, det var en höstnatt i november året 1895 då en person vid namn G. P. Rodgren givit oss sin upskrift, (numera döda) skulle med

3)

6099

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härskjuts, en morgon vid två tiden
färdas från Långkult, Hallaröds Kyrka
mot eller till Estöns marknad.

Härskjuts berättade sig att ungefär en k.m. innan
han kom till Hallaröds kyrka viste han inte
en vägar för än han fick se en svart hund
med röda ögon o rött gap springa fram för
honom på vägen i samma takt som han
körde. Sällskapet varade tills kyrkogården
närdes där hunden tog ett språng upp på går-
desgården, vände sig om ett ögonblick för
att där efter spårloft försvinna. Min
Morbror berättade sig rätt kuslig till mod
efter vad han själv berättade, att tilltala
ett sådant väsen är mycket farligt. Min Mor
berättade om en person som en svart hund
jämt o ständigt sprang i vägen för honom så

Skriv endast på denna sida!

han skulle en kväll gå till en granns sam-
podde ett stycke karifrån, när hunden inte
ville flytta sig sade han undan kunna f-n
varvid den for in i en skogsdunge vid sidan
om vägen, men personen i fråga blev sjuk
därefter över en månad.

4. Många gamla trodde när något sådant väsen
synes, ett dödsfall, eller någon annan olycka
drabbade familjen. 5. att annamunda väsen
merendels brukade ha sitt tillhåll på kyr-
kogården. 6. Uppgiften var ju för detta
väsen ~~var ju~~ att beskydda kyrkogården
samt förhindra att möta detta väsen, såvida
man inte hade stål, eller silver, ändå
bättre var att bära dyvelstrick, på sig
där skyddade för det ant. Det var i gamla
tiden ett oövikligt medel mot ett f. c. m. trolldom

fr. 7. Nej jag har inte hört något därom.

8. föint relaterat. 9. Har ej hört något därom

10. Nej. 11. Kyrkkluppen är ju en annan sågen
i anslapp, någon har jag hört berätta att kyrk-
kluppen skulle påminna om att Petrus förnekade
Frälsaren 3 ggr o att de som går i kyrkan
skulle när de se denna symbol påminnas
därom, o förbli starka i tron, en annan
äroingen att kluppen som är vakar i hant-
gillet skulle med sin vaksamhet beskydda
kyrkan för att fara till o med för eldsolycka.
12. Att någon människa eller djur levande be-
grundas har jag ej hört anskalas, men att be-
av människa en död flädermans eller en dödad
klapp grundas ned under grunden har jag hört
berättas, att flaskor eller en bruka med
namn ä Präst, kyrkovärda, Byggnästare och

arbetare, samt ättal, inmurades i någon vägg eller i grunden förskam enligt folksäggen vid kyrkobyggnaden.

13. Vid bestämmande av vad som skulle nedgrävas följde man gamla traditioner i regel, uppkamsten därav, eller ursprungst visste man inte alltid, men nedgrävningar måste åtgärdas.

14. Nedgrävningen skedde i bland både vid altaret, & under en hörsalen.

15. Synpunkten med nedgrävningen i eller vid en kyrka var att, sån eller de personer som grävde var någon sådan sak skulle på stor välsignelse & tur i sina förskamade både för sig själva & sin familj.

16. Det jag härk en dylik berättelse om en person som blivit levande begravd i ett av våra mera kända Flockor.

7.

6099

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så har jag, en berättelse av en gam-
mal år 1983 avliden man vid namn Nils Persson
i Högsjö. Han en folksägner hört
berättas, att vid Ove's Floster för män-
ga långa tider sen, skulle en av de
ärentliga dottrarna på grund av ett visst
kärleksförhållande till en av Groen antida
husk. Skulle därför ha blivit levande
inmurad i ett valv i en vägg som skulle
vara i samma skick där jag som i dag är
17. Att jag hört berättas om åtskilliga
saker som gör i tiden brukade nor-
grävas innan ett hus byggdes, det var
i bland både mycket mycket, jag har
hört antalas ett i gamla tiden brukade
man nedgräva en kanna brännvin, lite
såd. en glästrumms tre silverpenningar, stål,

Skriv endast på denna sida!

8.

6099

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ibland en bit flinta, o byvelsträck,
i banningshus brukade det också nedgrävas under
ingången till huset.

18. Bruket att nedgräva förmål vid andra
tillfällen var endast vid de fall när det
såg vid folk eller kreatur, då man brukade
att slå ståt i alla dörrar och en antingen säng-
fötter, skappdörrar eller dylikt samt nedgräva
en låda eller järngryta med ståt o vilken byvelsträck
sär nagglar avkäfta en ~~bit~~ av mistel i bland
skulle det vara nio sorter i blandningen.

19. I regel brukade för det mesta en klok
gubbe eller kvinna att ambrosijera nedgräv-
ningen, då fullst ändig bystnad skulle råda
o en viss formel skulle läsas för att ge
mer kraft åt skyddsmedlet, nedgrävningen
skulle helst ske en Torsdag i morgonryningen.

Ibland brukade även en skriven lapp medfölja
omvänd med uttryck.

20 Redogörning av förs. mål skedde för att
turen skulle återvända till huset igen
bland folk o brestur (Thär var vissa personer
som man sade att de hade and (Food)
o det var för sådana man också ville preda sig
för, kan berätta mer om sådana personer med
and food om det intresserar.

21 Ordet grinn har jag hört berättas skulle
vara ett väsen som skulle vara uti o
späcka till meda för folk så att att vad
de gjorde var bekänt, Låran har jag
hört sådana uttryck när något galekt hänt
du var väl vad det för grinn eller nu har
väl grinn hjälpt de de rätta igen
grinn hörd de de staved som man kallade
Skriv endast på denna sida! för brevare

21. 10.

6099

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ordet Grim uttalas med två i så
uttalad blev eller är Grün, någon
särskild betydelse har dock ej, utan en
person som är smutsig, satig, osvett, brukar
man ofta hälsa med ett godda grün.
Ett ordet grün användes på Gijn där
är ju en känd sak, som tillämpades
mycket ofta för på ökar, där i många
fall den ena öken eller staden (staden)
hette Grün och andra hette jälm ^{bygderna} (de kändes i par
morenells)
Vi ha även krossor med där hette krossor
namnet Grünna ja även jälmna.

Grünen eller jälmst har samma betydelse
i arkebalkens uttal, angående någon
ting som är fläckat eller brakit.
Ett ordet Gjelur förskannit i personnamn
där vet jag en person som hette så

6099

ärriga bladen har jag redogjort för vad
jag vet i de sakerna.

Sander alltså 10 st anteckningsblad.

om (Långkult ligger i Hallarids Sacken, Ansjö Herd).